

Nr 2

Veebruar 2014

TRÄHKE





Lapsed, kas te teate, millal on sõbrapäev? Muidugi 14. veebruaril! Ja on väga mitmeid võimalusi, kuidas oma sõpru sellel päeval meeles pidada. Vaadake, selle pildi peal on näiteks põder läinud kinno ja võtnud tahvelarvuti sees kaasa oma parima Facebooki sõbra jänesse. Aga kui film on jõudnud kõige põnevama koha peale, ütleb jänes nii:
Mida jänes tahvelarvuti sees ütleb?

Ootame sinu naljakaid vastuseid kuni 18. veebruarini meiliaadressile taheke@taheke.ee või Tähekease toimetuse aadressile Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Vastusele lisa kindlasti oma nimi, vanus ja aadress!

Parimatele vastajatele on auhinnaks Thorbjørn Egneri raamat „Kardemoni linna rahvas ja röövlid“ ja Jo Nesbø raamat „Doktor Proktori ajavann“ kirjastuselt Varrak.

Elmisel korral tahtsime teada, mida ütleb lumememm, kui pastat harjale paneb. Aitäh kõigile, kes võtsid vaevaks nuputada!



Võiduvastused:

„Huvitav, kas nüüd saavad hambad valgeks või läheb hari mustaks ...“

Karep Rutov, 8 a, Võrumaa

„Kahju, et jõuluvana ainult ühe purgi seda head lumemoosi tõi!“

Nele Alton, 6 a, Lääne-Virumaa

„Emme käsib mul magama minna, aga mina pole veel ilutulestikkugi näinud ...“

Mattias Veskimäe, 6 a, Tallinn

Karep saab auhinnaks raamatu „Kriminaalne koolipapa“, Nele raamatu „Valge Tähekiire seiklused“ ja Mattias raamatu „Punane õun“.

Palju õnne! Auhinnad tulevad posti teel.
TÄHEKE



Joonistanud Hillar Mets



Nüüd saab Tähekest lugeda ka iPadi tahvelarvutis!

Pildid liiguvad!
Kirjanikud loevad oma jutte ette!
Saad ise arvutis lahendada nuputusülesandeid!

Digi-Tähekest saab tellida koodiga:



SISUKORD

Kuidas koolidirektor liugu lasi <i>Reet Bobõlski</i>	4
Onu Kolk ja vann <i>Aapo Ilves</i>	6
Onu Kolk ja saun <i>Aapo Ilves</i>	7
Mirjami maani kampsun <i>Juhani Püttsepp</i>	8
Tädike ja sirel <i>Andrus Kivirähk</i>	10
Luuletused <i>Ülle Kütsen</i>	11
Võistlus <i>Jubejutud 2013</i>	12
Ohhoo! <i>Hullu Teadlase kiri</i>	14
Meisterdus <i>Titanicu pusle</i>	15
Loodus <i>Jäälind, meie oma sinilind</i>	17
Nali	18
Arva ära!	19
Koomiks <i>Näitus</i>	20

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 + ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett Dan Mikkin

Toimetuse kolleegium: Jaanus Vaiksoo, Leelo Tungal,
Piret Raud, Kadri Tiisel

Tähekest saab tellida e-arve püsimaksega
www.tellimine.ee

telefon 617 7717

Esikaane on joonistanud Marge Nelk



VALI OMA LEMMIKKIRJANIK JA -KUNSTNIK!

Eesti lastekirjanduse keskus kutsub lapsi taas valima oma lemmikkirjanikku ja raamatukunstnikku. Osalema on oodatud kõik, kel vanust kuni 16 aastat.

Võistlevate raamatute nimestik sisaldab 199 raamatut aastatest 2012–2013, sh 172 esmatriiki 117 eesti kirjanikult ja 100 eesti kunstniku pilte 163 raamatule.

Hääletamine kestab 20. veebruarini. Maakondades ja linnades korraldavad hääletust kohalikud raamatukogud eesotsas keskraamatukoguga. Samuti saab hääletada elektrooniliselt Eesti lastekirjanduse keskuse kodulehel

www.elk.ee.

XII Nukitsa konkursi auhinnapidu toimub 5. aprillil 2014 Tallinnas. Lisaks laureaatile kutsutakse peole 70 hääletuses osalenud last üle Eesti. Laste lemmikkirjanik ja -illustraator saavad auhinnaks Nukitsa pronkskuju ja rahalise preemia. Autasustatakse ka teise ja kolmanda koha pälvinud kirjanikke-kunstnikke.

Nukitsa konkurssi on Eesti lastekirjanduse keskus korraldanud iga kahe aasta tagant alates 1992. aastast.





Reet Bobõlski

KUIDAS KOOLIDIREKTOR LIUGU LASI

Talv lasi end sel aastal eriti pikalt oodata. Maa oli veel uue aasta alguseski must ja mudane, ilm hall ja sombune. Inimesed kuulasid igal õhtul tähelepanelikult ilmateadet: kas ehk juba ei lubata miinuskraade. Iga päev vaatasid nad lootusrikkalt taeva poole, kas seal ehk juba mõnd pisikest lumepilve ei ole. Aga ikka ei midagi!

Ka ühe suure kooli direktor ei jõudnud külmi ilmu kuidagi ära oodata. Ni-

melt armastas too direktor üle kõige liugu lasta. Ta teadis küll, et see lõbu ei ole suurte inimeste seas kuigi tavaline, eriti veel koolidirektorite hulgas, aga see teda ei häirinud. Liugu lasta oli ju ometigi mõnus! On täiskasvanud inimeste enda mure, kui nad ei taipa heast asjast liugu pidada.

Lõpuks oli õhus talvetunnet. Ilmateade lubas esimesi tõsiseid külmakraade ja õues oli parajalt palju porilompe,

millest igäühest pidi saama vahva väike liuväli. Kui direktor ühel õhtul „Aktuaal-sest kaamerast“ teada sai, et öösel on oodata korralikku pakast, pani ta äratuskella eriti varaseks helisema. Täpselt kell kuus väljus ta oma kodust, krae tuule kaitseks kõrvuni tõmmatud. Käe ot-sas kiikus tal päevinäinud pruun portfell, nagu igal teiselgi hommikul. Õpetajad vaatasid tihti seda vana portfelli väike-se aukartustundega – mis tähtsaid pa-bereid küll ühes direktori portfellis olla võis!

Juba tee koolini oli täis väikeseid liuvälju: siledaid ja veidi konarlikke, lühikesi ja vähe pikemaid, mõnusaid ja eriti libedaid. Direktori tuju muutus aina rõõmsamaks. Kui ta koolihoovi jõudis ning sealset liuväljade rida märkas, naeris ta suurest õnnest kõva häälega. Ta pani portfelli maja seina äärde ja hakkas kiiresti liugu laskma, sest mõne aja pärast pidi tööle tulema majahoidja, kes paraku oma liivaämbri ja suure kühvliga kujutas liuväljadele suurt ohtu. Praegu aga oli koolihoov veel mõnusalt hämar, hoovi valgustas vaid väike lambike, nii et direktor muudkui lasi ja lasi ja lasi liugu – viuh ja viuh!

Siis äkki käis põmaki! – ja direktor kukkus. Kukkus nii õnnetult, et tegi oma paremale jalale korralikult haiget. Küll püüdis ta end kiiresti püsti ajada,

aga haige jala tõttu ei tahtnud see kuidagi õnnestuda. Just sel silmapilgul astus kooli hoovi ka kojamees. Direktorit nähes ruttas ta kohe appi, kuid märkas õige pea, et haige jalg vajab arstiabi. Ning selleks ajaks, kui ülejäänud koolipere kooli hakkas jõudma, oli direktor juba traumapunktis, jalg kipsis. Kõige tipuks tahtis arst teda ka mõneks ajaks haiglasse jätta.

Direktor pikutas palatis ja jagas telefoni teel korraldusi: ega kipsis jala tõttu saa veel kool juhtimata jääda! Kõige rohkem valmistas talle aga muret see, et tema tähtis portfelli oli jäänud koolihoovi otse liuvälja kõrvale, maja seina äärde. Haiglasse sõites oli ta valutava jala tõttu selle sootuks unustanud. Nii andiski ta kooliõpetajatele käsu kiiresti portfelli üles leida ja see tema juurde toimetada.

Minutid kulused, kuni said tundi-deks. Direktori ärevus üha kasvas. Kus on tema portfelli? Miks nad seda ometigi ei too? Mis saab siis, kui keegi avastab, mis on seal sees?

Aeg muudkui läks, kella seierid palati seinakellal liikusid üha edasi, aga portfelli polnud ikkagi. Isegi direktori kipsis jalg hakkas suure pabistamise pärast uuesti valutama. „Oh õudust!“ mõtles direktor endamisi. „Mis saab siis, kui veel mõni õpilane või õpetaja selle sisu avastab?“



Lõpuks avanes palati uks. Uksel seisis õpetaja Mumm, käes lilled haigele direktorile ja ... vana hea pruun portfelli. Direktor ohkas suurest kergendusest kõva häälega. Õpetaja Mumm sai sellest suurepäraselt aru: mõelda vaid, kui mõni pahatahtlik inimene oleks kõik need tähtsad paberid sisse vehkinud. Ei, tähtis portfelli olgu ikka seal, kus on koolipea ise.

Kohe kui õpetaja Mumm lahkus, avas direktor ettevaatlikult portfelli, pigistas silmad kinni ja surus käe ettevaatlikult kotti. Huh, kõik oli alles! Direktor urgitses kotist suure-suure paki lutsukomme ja sättis need mõnusalt padja kõrvale. Seejärel võttis ta kotist uue Miki-Hiire koomiksi ja hakkas seda kommi lutsutades lugema.

Haige jalg ei tulnud enam meeldegi.

Aapo Ilves

ONU KOLK JA VANN

Ükskord läks onu Kolk vanni ja ei viitsinud sellest enam välja tulla.

„Vannis on ju väga mõnus! Vesi on soe, tööd teha ei saa ja näpuotsad on krimpsus nagu Kreeka pähklid. Ilus!“

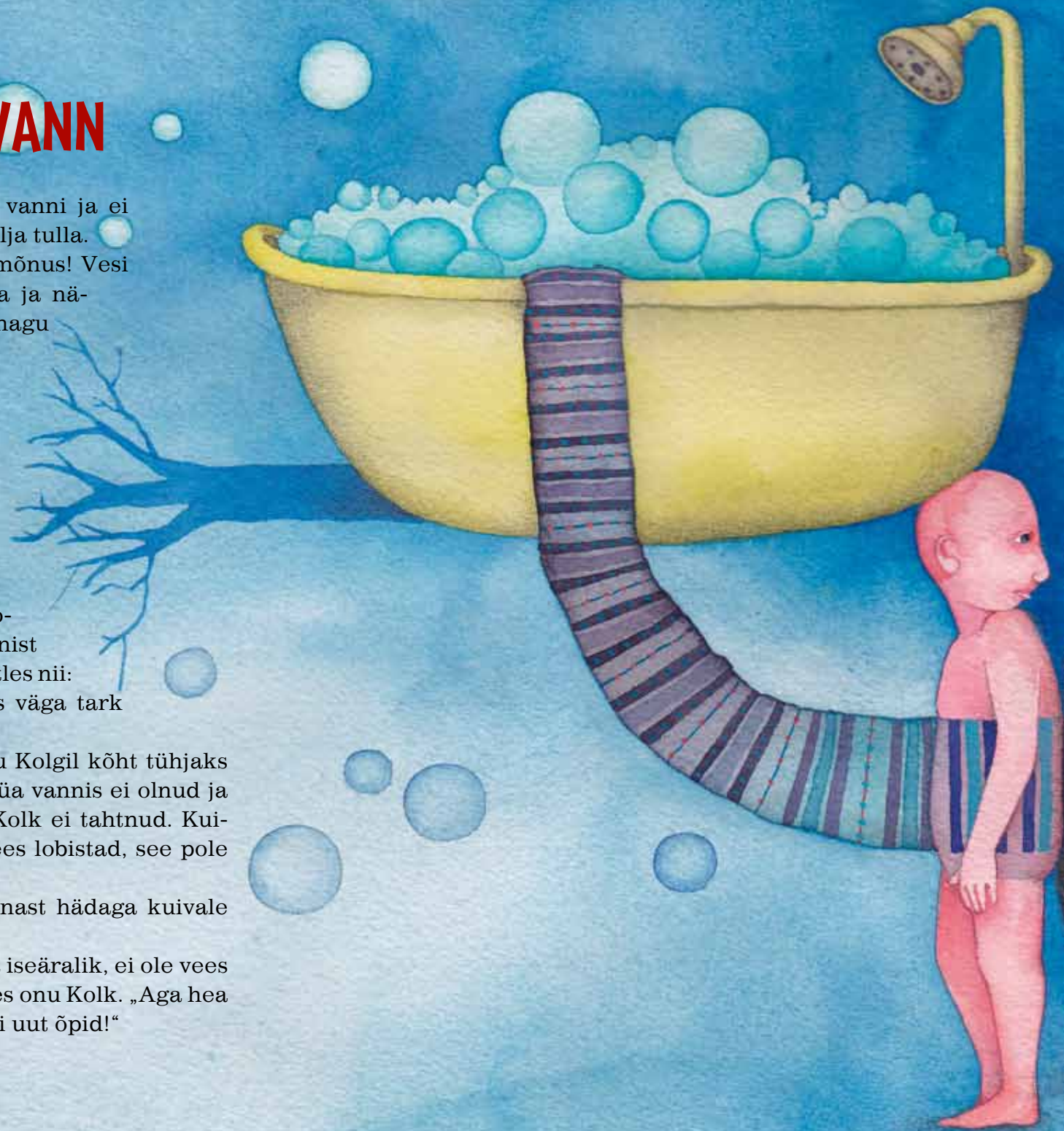
Onu Kolk unistas, kuidas ta jääbki vanni elama ja vahepeal kutsub sõpru endale vanni äärde külle. Mõne aja pärast läks vesi jahedaks, aga onu Kolk oli nii kaval, et lasi veidike vanniaugust ära voolata ja siis soristas kraanist sooja vett juurde. Ise mõtles nii:

„Mina olen ikka üks väga tark mees!“

Vastu õhtut läks onu Kolgil kõht tühjaks ja pissihäda tuli kah. Süüa vannis ei olnud ja vannivette pissida onu Kolk ei tahtnud. Kuidas sa ikka oma pissi sees lobistad, see pole ometigi sünnis!

Tuligi onu Kolgil ennast hädaga kuivale vedada.

„Inimese ihu on ikka iseäralik, ei ole vees elamiseks tehtud!“ mõtles onu Kolk. „Aga hea ikka, kui iga päev midagi uut õpid!“





Aapo Iives

ONU KOLK JA SAUN

Ükskord läks onu Kolk sauna ja ei viitsinud sealt enam välja tulla.

„Saunas on ju väga mõnus! Hämar ja soe, hea vihalõhn õhus, ja saad endal ilma tööd tegemata higi voolama!“

Onu Kolk unistas, kuidas ta jääbki sauna elama, ainult mõnikord kutsub endale sõpru sauna külla ja laseb neil ennast vihelda.

Parasjagu oli pööripäeva õhtu ja seetõttu tuli keskööl sauna üks

tillukene vanapagan. Vanapagan oli viisakas mees, tal olid kuivad saunapuud kaasas. Saatanakene tervitas onu Kolki ja pani saunahju jälle täis. Onu Kolkil oli selle üle hea meel – keris hakkaski juba külmaks minema ja kahekesi on saunas ikka toredam, saab juttu ajada.

Aga kuradikese halud olid niimoodi ära nõiutud, et saunas läks korraga väga tuliseks. Saatanake võttis oma viha samuti lavale kaasa ja pakkus ka onu Kolkile. Onu Kolkil oli juba väga palav ja kui ta vihta vaatas, sai ta aru, et see on okkiline, kibuvitsast tehtud.

„Aitäh, hea mees, pakkumast, aga mina lähen ära koju!“ ütles onu Kolk.

„Mine pealegi!“ vastas vanapagan. „Aga kui mind jälle näha tahad, siis tule ikka pööripäeva öösel sauna!“

„Hea küll!“ ütles onu Kolk ja mõtiskles kodutee peal nõnda: „Elu on ilus, kui igalt poolt sõpru leiad!“



Juhani Püttsepp

MIRJAMI MAANI KAMPSUN

Võru linnas, kui sa seda pisikest linna tead, leidub terve rodu pisikesi kauplusi. Ja kaubeldakse neis poeketes kõikvõimalikuga.

Lillepoes müüakse ka kruuse ja panne. Riidepoes kaubeldakse ka nukkude ja klaasist inglitega. Väikesest raamatupoest saad lisaks vaimuvarale osta villaseid kampsuneid, mis on Võrumaa memmede kootud.

Just sellesse poodi, kus üht seina katsid raamatud ja teist kampsunid, astuski plikatirts Mirjam

pärast kooli sisse. Ta soovis endale kullapliatsit osta, aga jäi kohe kui äravõlutult silmitsema üht kampsunit. Paksu kraega, vöödiline. Mahepehmetelt värvidelt ei saanud Mirjam silmi lahti. Taskus leidis taskuraha, kuid kampsun oli ilmselgelt väike. Vist sõimelapsele kootud, teise klassi õpilane Mirjam oli aga päris pikk plikatirts. Tüdruku süda ei saanud enne rahu, kui söandas müüjalt pärida kampsuni kuduja kohta.

„Tädi Helbe! Elab kuskil seal Väimela poole sõita,“ vastas müüja. „Millal ta siia tuleb?“ usutles Mirjam.

„Mõelda vaid, juba homme tuleb – oma rahale järele,“ selgitas müüja. „Tädi Helbe teeb nii ilusat tööd, et oleme peaaegu kõik ta kampsunid ära müünud. Tädi Helbe on tõeline lõngahaige. Punkt kell neli ole homme kohal, kui tahad teda näha.“

Mirjam arutles endamisi, mida tähendab lõngahaige, aga järgmisel päeval oli ta nagu naksti poes kohal, punkt kell neli. Tädi Helbe nägi oma kampsunite moodi välja – säras pehmelt ja mahedalt. Ta oli rõõmsalt üllatunud ja nõus Mirjamile kampsunit kuduma.

„Sooviksin hästi pikka,“ sosistas Mirjam. „Maani!“

„Kui maani, siis määdub,“ arvas tädi Helbe.

„Siis pisut lühemat,“ sosistas Mirjam ja näitas kätega, kui pikka. „Värviliste vöotidega palun.“

Tädi Helbe mõitis Mirjami lindiga üle ja lubaski talle seljasoojendaja kududa.

Nüüd peab ütleva, et Mirjam kõneles oma poes käigust kodus vanematele. See kõnelus läks hästi – pere lubas kampsuni Mirjamile jõuluks kinkida. Taskuraha jäi alles! Miks aga Mirjam nii kampsunit

tahtis? Nimelt oli tüdruk pisut kiitsakas ja vist see pärast kurtis vahel külmatunnet. Kudum annab kindlasti sooja, uskus Mirjam, ja nii oligi.

Kui tädi Helbe ühel pärastlõunal enne jõule helistas ja Mirjam õhtul juba kampsuni selga sai, ununes külmatunne täiesti. Tüdruk ei jõudnud ega jõudnud ära rõõmustada, sest kampsun oli saanud täpselt nagu soovitud: vöödiline unistus.

Mirjam hakkas kampsuniga koolis käima. Ei tõmmanud jopetki selga, tuttmütsi pani vaid pähe. Kui ta oma peaaegu pahkluudeni ulatuva rõõmsa kampsuniga läks, vaatasid inimesed talle järele. Nii lumesajus kui ka päikesepaistes. Koolis istus Mirjam kampsuniga ka tunnis, sõbrannad jälgisid teda pisut kadedalt. „Kust sa said?“ uurisid nad.

„Tädi Helbe kodus, ta on tõeline lõngahaige,“ selgitas Mirjam avameelselt. „Ta värvib ise oma lõngad, isegi arooniatega!“

Kui tädi Helbe järgmine kord tillukesse raamatupoodi tuli, ootas teda seal seitseteist tüdrukut, kes kõik soovisid kampsunit – nagu Mirjamil on. Kõigile olid vanemad raha kaasa pannud, et kudumise eest maksta.

„Kullakesed, mina ei jõua nii palju kududa,“ ohkas tädi Helbe. „Ma koon üht kampsunit kuu aega. Kodusteks töödeks peab aega jääma.“

„Sa, Helbe, pane nüüd kudumisvabrik püsti, saad ruttu rikkaks,“ soovitas poekese müüja.

„Mina ei soovi rikkaks saada,“ vastas tädi Helbe.

„Mis siis saab,“ kurtsid tüdrukud.

Poes võttis maad vaikus, võis isegi kuulda, kuidas tädi Helbe hingas.



„Õpeta meid endid kuduma,“ pani ette Mirjam, kes ka poes viibis, et oma sõbrannade eest kosta.

„Oh,“ hingas tädi Helbe kergendatult. „Võin teile tõesti kevade poole mõne kudumistunni korraldada.“

„Ja õpetad meid arooniatega lõnga värvima,“ tuletas Mirjam meelde.

„Kindla peale,“ lubas tädi Helbe.

Tüdrukud plaksutasid käsi.

Nii jäigi.



Andrus Kivirähk

TÄDIKE JA SIREL



Ühes väikeses kollases majas elas pisike tädike. Päris üksi elas, polnud tal lapsi, polnud tal koera, isegi kassi polnud. Ainult aken oli tal ja sellest aknast armastas tädike välja vaadata. Kohe iga päev vaatas ja mitu tundi järjest.

Akna all kasvas sirel, sireli taga oli aed ja aia taga tänav. Tänaval kõndisid inimesed. Tädikesele meeldis neid vaadata, aga inimesed kõndisid kiiresti ja kadusid õige pea tädikese silmist.

Vahel lendasid aknast mööda ka linnud, enamasti tihased. Mõnikord maandus mõni neist sireli oksale ja siis oli tädike eriti rõõmus ning pani lausa prillid ette, et linnukest paremini uurida. Aga tihased ei viitsinud kuigi kaua sireli oksal passida, siutsusid paar korda ja olidki jälle läinud.

„Kui saaks nad kuidagi kauemaks paigale meelitada, oleks tore!“ mõtles tädike. „Ainult et kuidas?“

Tädike nuputas ja nuputas ning nuputaski välja! Ühel hommikul riputas ta sireli otsa rasvapallikese ja jäi ootama.

Varsti olidki tihased kohal. Nad hakkasid rasvapalli nokkima ja veetsid sireliokstel terve päeva! Tädike oli ülimalt rahul: ta sai tihaseid rahulikult silmitseda ja tal polnud sel päeval hetkekski igav.

Tädike hakkas iga päev tihaseid toitma ja linde lendas kohale parvede kaupa. Kuid mõne nädala pärast tuli tädikesele uus mõte.

„Tihased on muidugi armsad. Aga ehk saan ma sama nipiga ka kedagi muud kohale meelitada?“

Tädike nägi sageli aia taga lapsi jooksmas, aga nad ei vaudanud kunagi kollase majakese poolegi. Nüüd riputas ta oma sireli oksad paksult komme täis! Lapsed, kes koolist koju kõndisid, jäid põõsast üksisilmi jollitama. Minut hiljem olid nad juba sireli otsas ja sõid komme, nii et matsutamine kostis taevani.

Tädike vaatas neid aknast, naeratas ja lehvitas ning lapsed lehvitasid vastu.

Nüüdsest käisid lapsed iga päev sirelilt komme söömas, täpselt samamoodi nagu tihased rasvapallikesi. Tädikesele

tulid pähe aga aina uued mõt-
ted. Ühel hommikul riputas ta
sireli ülemisele oksale suitsu-
vorsti. Postiljon, kes tuli para-
jasti tädikesele ajalehte tooma,
nägi seda ja oli hetke pärast si-
reli otsas.

„Küll on hea vorst, proua!“
kiitis ta, mugis kahe suupoole-
ga ja pühkis vuntse. „Ei tea, kas
homme ka saab?“

„Muidugi saab!“ lubas tädi-
ke. „Aga öelge palun, mis teie
naisele maitseb?“

„Tema armastab mul üle
kõige praetud kana,“ vastas
postiljon.

„Võtke siis oma abikaasa
homme kaasa!“ ütles tädike.
„Praetud kana tuleb, võite kin-
del olla.“

Ja juba järgmisel päeval
kõõluski sireli otsas koos pos-
tiljoniga ka tema naine ja näris
kanakintsu, nii et ragin taga!
Ning loomulikult olid seal ka
lapsed, kes sõid komme, ja ti-
hased, kes nokkisid rasvapal-
likesi. Sirel oli inimesi ja linde

paksult täis! Tädike aga
istus oma kollases majas,
akna all, vaatas neid kõi-
ki ja tal oli väga lõbus.

Ülle Kütsen **VEEBRUAR**

**VASTLAVURR TEEB VIUDI-VIU,
MEIL ON KAUNIS KÜÜNLAUU.
HUNDIKUU JA TUISUKUU,
LUMEKUU JA KÜLMAKUU.
„ENNEKÕIKE VASTLAKUU,“
ÜTLEB MARI, KUKKEL SUUS.**

Ülle Kütsen **LUMESÕIDULUBA**

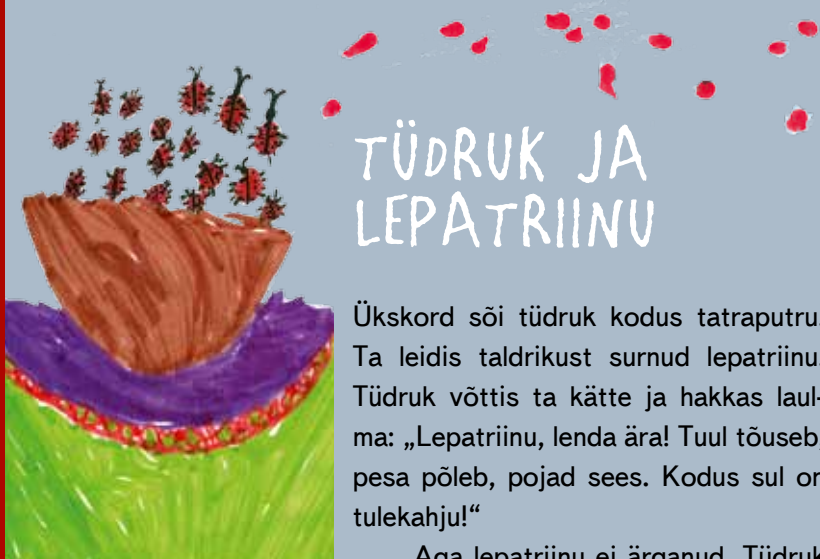
**HALLO-HALLO! KES SEE KUULEB? ON SEE ILMAJAAM?
LASTEIAST HELISTAB TEILE PRAEGU JAAN.
MEIE RÜHMAS VAIDLUS KESTAB TERVE TUND.
SAJAB ÕUES LÖRTSI VÕI SIIS HOOPIS LUND?**

**NAGU ISE NÄETE – HELBED KÕIK ON VALGED,
AGA KUI SEE LÖRTS ON, SIIS POLE PÄRIS TALVE.
MEIL ON VAJA TEADA, KUNA KELK JA SUUSAD JUBA
AMMU KUURIS OOTAMAS ON LUMESÕIDULUBA.**

Joonistanud Heiki Ernits

JUBEJUTUD 2013

Veebruarikuu Tähekeses jätkame jubejuttude võistluse võidutööde avaldamist.



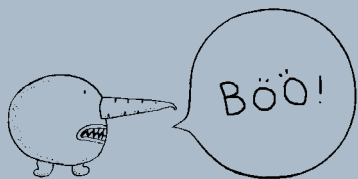
TÜDRUK JA LEPATRIINU

Ükskord sõi tüdruk kodus tatraputru. Ta leidis taldrikust surnud lepatriinu. Tüdruk võttis ta kätte ja hakkas laulma: „Lepatriinu, lenda ära! Tuul tõuseb, pesa põleb, pojad sees. Kodus sul on tulekahju!“

Aga lepatriinu ei ärغانud. Tüdruk viskas ta aknast välja.

Hommikul tegi tüdruk kastruli lahti. Pudru asemel olid lepatriinud. Nad lendasid igale poole.

Õhtul, kui vanemad koju tulid, olid tüdruku riided põrandal. Teda ennast ei olnud ja igal pool lendasid lepatriinud.



*Angele Dendo, 2. kl,
Gustav Adolfi gümnaasium
II koht Tähekeses 2013. a jubejutu-
võistlusel 2. klasside arvestuses*

ÕUDNE PÄEV

Elas kord üks poiss, kelle nimi oli Hendrik. Ta oli üsna tavaline poiss.

Ühel hommikul ärkas Hendrik üles ja koperdas pimedas. „Miks tuli põlema ei lähe?“ pomises ta. Hendrik komistas millegi ümara otsa ja ta korjas selle üles.

„Oot-oot, hambad! Midagi karvast, kõrvad! Mis see peaks tähendama? Äkki on see kellegi pea?“ hüüatas Hendrik eset kobades.

Hendrik kobas kohta, kus oleks pidanud olema tema pea. Ta käsi haaras ainult õhku. Ta pani selle karvadega asja, millele ta oli komistanud, oma kaela otsa. Silmapilkselt hakkas ta nägema. Hendrik läks vannituppa ja nägi oma hutavat peegelpilti.

„Oh heldust, kas see olen tõesti mina?“ karjatas Hendrik nähes, et tal oli pea vaevu otsas. Ta tahtis oma vanemaid kutsuda, aga ei leidnud neid kusaigilt.

Lõpuks otsustas Hendrik, et paneb salli kaela ja seob niimoodi kinni, et pea ei saaks kaela otsast ära kukkuda. Ta leidis ühe vana täpilise salli ja tegi oma plaani teoks.

Kui Hendrik kooli läks, ei saanud keegi midagi aru ja tal endalgi hakkas

asi meelest minema. Ta võttis oma salli hajameelselt ära.

Kõik, kes Hendrikut nägid, kiljusid ja ahhetasid. Hirmuga jooksis Hendrik koju ja leidis sealt oma ema ja isa, kellel olid pead otsast ära ja nad olid üleni punase verega kaetud.

Hendriku vanemad olid surnud!

*Ronja Niine Lõhmuste,
Brüsseli 2. Euroopa kool
III koht Tähekeses 2013. a jubejutu-
võistlusel 2. klasside arvestuses*



*Joonistanud Teele Kivirähk,
1. kl, Tallinna prantsuse lütseum*

VANAVANAISA ANTS

Ühes peres kasvasid viieaastane poiss Jaak ja kaheksa-aastane tüdruk Kertu. Vend ja õde olid väga korralikud ja tublid lapsed, kuulasid vanemate sõna. Siis juhtus nii, et laste pere kolis uude majja. See oli tegelikult üks väga vana maja, kus kunagi oli elanud nende vanavanaisa Ants.

Esimesel päeval uues kodus hakkasid lapsed endale tuba valima. Nad käisid kõik toad läbi ja otsustasid jääda tagumisse tuppa. Tuli öö, kuu paistis läbi kardinat tuppa. Äkki peksis miski vastu akent. Lapsed hakkasid karjuma ja jooksid vanemate tuppa. Isa lohutas aga lapsi, et ärge kartke, see on vanavanaisa Ants, kes siin ümber maja kummitab.

*Raul Robin Väli, 2. kl,
Peetri lasteaed-põhikool
Jubejutuvõistluse eriauhind*



JUBE JUTT

Ühe surnuaia lähedal oli kool. Selles koolis õppis 88 last. Surnuaias oli 800 surnut, 900 kummitust ning 100 nahkhiirt. Päeval oli surnuaias vaikne, aga kui hämardus, algas seal vilgas tegevus.

Oli pühapäeva öö ja surnuaias toimus koosolek. Kummitused ja nahkhiired otsustasid koosolekul kooli valutada ning hakata seal lastele kummitamist õpetama. Selleksaamal ööl hiilisid nad kooli. Katsid aknad, et seal igavesti pime oleks ja ootasid esmaspäeva hommikul lapsi kooli.

Kummitused ja nahkhiired üheskoos hoidsid lapsi vangis ja hirmutasid neid. Lapsed ei pidanud vastu ja muutusid kummitusteks. Nüüd on seal koolimajas 88 laipa ja 988 kummitust ja 1000 nahkhiirt.

Seal on ka seitse inimest. Need on selle kooli õpetajad. Nad töötavad seal siamaani ja koolitavad kummitusi.

Õpetajad on visad!

*Tauri Tamming, 3. kl,
Rocca al Mare kool
III koht Tähekesse 2013. a jubejutu-
võistlusel 3. klasside arvestuses*



LUUKERELAMBAD

Elas kord üks taat, kes otsustas hakata lambaid pidama. Nii läks ta alla külla, kus toimus igal reedel laat. Sel päeval oli 13. kuupäev. Mees sai 13 lammast. Ta viis lambad koju, kus käsutas nad koledasse lagunenud lauta. Lammastel oli seal väga õudne ja halb olla. Ei olnud neil õlgi külje all ega heina söögiks, vihma sadas kaela ja oli külm. Sellistes tingimustes ei pidanud kari kaua vastu ja nii surigi viimane kui lammas maha. Ühel päeval tuli lambad müünud mees taadile külla. Ta ei leidnud eest ühtki lammast. Kui ta taadilt küsis, kus lambad on, ühmas see tigidalt, et lauda taga heinamaal.

Nüüd aga juhtus midagi jubedat – kõik lambad ilmusid luukeredena lauda ette. Nad röökisid läbilõikava häälega ja liikusid aeglaselt, aga otsustavalt taadi poole. Taat püüdis neid oma kepiga lüüa, aga üks lammas tiris talt selle hammastega käest.

Lambad kogunesid taadi juurde ja viisid ta endaga kaasa lauta, kus taat pidi neid igavesti teenima, kuni ta ise luukereks muutus. Puhkust sai ta vaid 13ndal ja reedel, kolmeteistkümnendal tunnil, kolmeteistkümneks minutiks.

*Viktoria Helme, 2. kl,
Tallinna 32. keskkool
I koht Tähekesse 2013. a jubejutu-
võistlusel 2. klasside arvestuses*



REEDE



*Joonistanud Mirelle
Malle Soodla, 3. kl,
Rocca al Mare kool*

HULLU TEADLASE KIRI

Hull Teadlane vastab Tähekesse lugejate küsimustele.

HULLU TEADLASE
KABINET TARTU ÜLIKOOLI
MUUSEUMIS ON
AVATUD K–P
KELLA 11–17.

KABINETIS
KORRALDATAKSE KA SÜNNI-
PÄEVI JA KOOLIPROGRAMME!

Millal võeti sünnipäevadel kasutusele õhupallid?

Päris esimesed õhupallid tehti ilmselt kuivatatud loomapõitest. Vanimate õhupallide hulka kuuluvad ka Hiina laternad. Kergest, kuid vastupidavast paberist valmistatud Hiina laternaid kasutati märguannete edastamiseks juba 2300 aastat tagasi.

Esimese kummist õhupalli leiutas inglane Michael Faraday 1824. aastal. Tema kasutas õhupalle laboris katsete tegemiseks. 1847. aastal hakkasid aga Inglise ettevõtjad müüma selliseid õhupalle, mis olid varasemast tugevamad ja venivamad. Nii ei läinudki kaua aega, kui õhupallidega hakati kaunistama peosaalet. Juba 1873. aastal kirjutati ühes New Yorgi ajalehes, et õhupallid teevad palju rõõmu ka lastele. Väga populaarseks muutusid õhupallid siiski alles sadakond aastat tagasi.

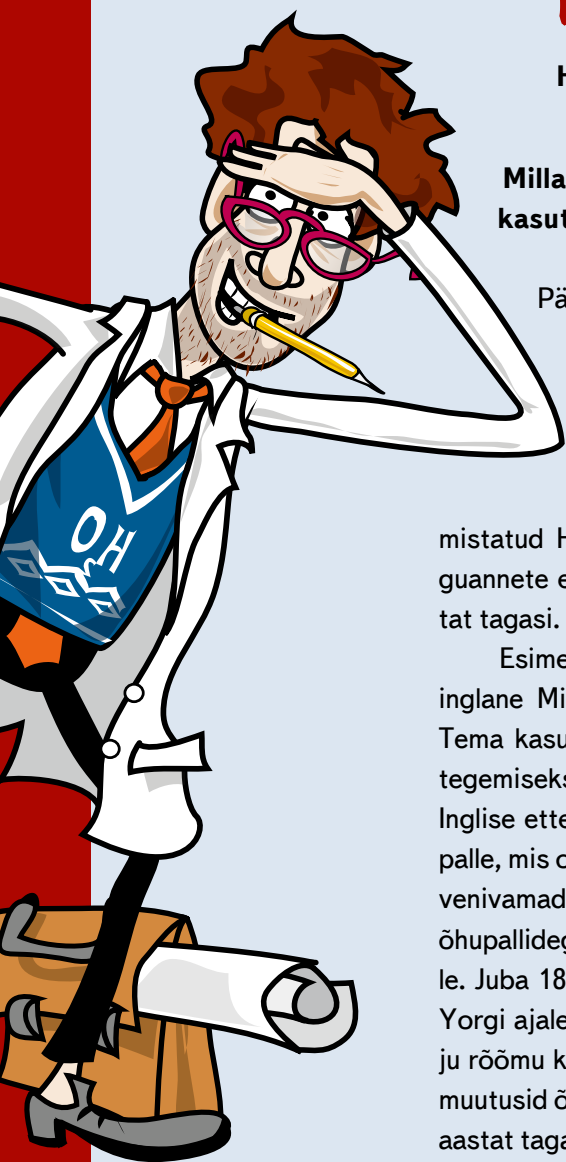
Miks on lumi valge?

Nagu me kõik teame, on jää enam-vähem läbipaistev. Läbipaistev on seega ka lumehelves ehk jääkristall. Kuid miks on siis lumi ise valge? Vastus on üsna lihtne. Nimelt kujutab lumi endast ühte kohta kuhjunud üksikuid jääkristalle. Kui nüüd valguskiir lumekihti tungib, siis läbib see esmalt pealmise jääkristalli. Pealne jääkristall muudab aga valguskiire suunda ja see läheb järgmisesse jääkristalli, mis muudab omakorda valguskiire suunda. Kuna jääkristallid põrgatavad valguskiiri kõikvõimalikes suundades, tuleb valgus lumehangest lõpuks jälle välja. Kui kõiki valguse värvusi satub lumme kokku ühepalju, siis moodustab see valge valguse ning nii näemegi lund valgena.

Miks mõned tähed säravad eredamalt kui teised?

Nagu sa kindlasti juba tead, on tähed valgust kiirgavad taevakehad. Tähed kiirgavad valgust tänu väga kõrgele temperatuurile. Tähed on nii kuumad, et meie ei oska seda ettegi kujutada.

See, kui eredalt üks või teine täht meile paistab, sõltub sellest, kui kõrge on tähe temperatuur. Kõige kuumemad – sinakad ja sinakasvalged – tähed paistavad meile kindlasti halvemini kui veidi jahedamad, valged või kollakasvalged tähed. Aga kas sa tead, et nii mõnigi täht, mis meile paistab, on tegelikult juba kustunud? Jah, see võib nii olla küll. Kuna tähed asuvad meist niivõrd kaugel, siis tähevalguse Maani jõudmine võtab väga kaua aega. Nii juhtubki, et vahel on täht ise juba kustunud, aga tähevalgus pole veel lõplikult meieni jõudnud.



Joonistanud Andres Varustin
www.hullteadlane.ut.ee

TITANICU PUSLE

LÕIKA TÜKID HOOLEGA VÄLJA! KUI
NEED ÕIGESTI KOKKU PANED, SAAD
AURULAEV TITANICU PILDI!





LENNUSADAM
SEAPLANE HARB◎UR

LENNUSADAM
SEAPLANE HARB◎UR

LENNUSADAM
SEAPLANE HARB◎UR



LENNUSADAM
SEAPLANE HARB◎UR

LENNUSADAM
SEAPLANE HARB◎UR

LENNUSADAM
SEAPLANE HARB◎UR

JÄÄLIND, MEIE OMA SINILIND

Eesti ornitoloogiaühing on 2014. aasta linnuks valinud jäälinnu. Selleks et teda rohkem märgataks ja tema elupaiku hoida osataks.

Lapsepõlves oli minu kodus üks uhkete värvipiltidega võõramaa linnuraamat, mille vaatamiseks pidi alati enne käed hoolega puhtaks pesema. Linnud piltidel olid värvilised ja uhked. Ühe imeilusa sinise linnu kohta rääkis isa, et lind ka meie jõgedes ääres siin-seal elab ja isegi pesitseb. Ja kuigi ma isaga palju linnuretkedel käisin, nägin seda erksinist varblasesuurust lindu – jäälindu – esimest korda alles üliõpilasena Taevaskojas.

Jäälind on meie looduses ainulaadne erksinine kalliskivi, nii sinist lindu meil teist ei leidu. Veidi heledama sinise sulestikuga on tema suguvend siniraag, aga tema on Eestis väga haruldane. Jäälinnu sulesinisega on sarnane ka pasknääri sinimustvalge suletriip tiival.

Tegelikult on ka jäälind üsna mitmevärviline: kõhu alt ja põskedelt roostepruun, kurgualune ja põskedelt algav krae valged ja tiivad rohekassinised. Kevadises erkroheliste lehtedega jõekäärus võib istuv jäälind isegi märkamatuks jääda.

Aga kui oled talle liiga lähedale sattunud, siis tõuseb jäälind terava vile saatel õhku ja lendab jõe voolusuunas minema. Siis ei jää tema erksinine selg

ega saba kuidagi märkamata.

Jäälindu võib kohata nii suvel kui ka talvel väikeste metsajõgedes ääres, nagu Ahja jõel Taevaskojas. Elada armastab ta kõrgete liivakallastega jõe ääres. Suvel uuristab jäälind liivakivi sisse meetripikkuse pesakäigu, valgete munade alla tassib ta vooderduseks kalaluid.

Kõige tähtsam on aga see, et jõgi oleks kärestikuline ja allikaline ning sellel vesi jääkülma ja hapnikurikas. Sellises vees armastab elada ka tema lemmiktoit: pisikesed forellid ja teised kalad. Lisaks peab selline jõgi olema hästi varjuline, puude ja põõsastega ääristatud, sest kalad ei taha elada särava päikese käes.

Jäälinnu nokk on nii väikese linnu kohta tohutu pikk, peaaegu pool tema kehast. Sellega haarab ta hooga õhust vette sukeldudes osavalt peaaegu endapikkuse kalakese põiki noka vahele. Ja siis, mõnel kuivanud oksal istudes, neelab selle kala lõpuks pea ees alla.

Jäälind lendab alati jõe kohal. Paksumetsas ega lagendikul me teda ei näe.



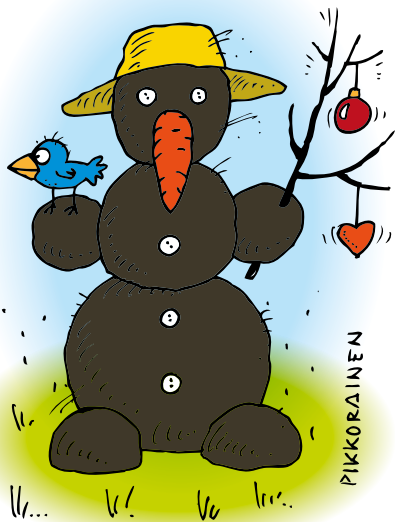
Jäälind on see sinisirja linnukene, kellest meie rahvalauludes lauldakse ja kelle poegadest sünnib maailm – Kuu, Päike ja tähed. Sinilind, kelle püüdmisest unistatakse. Tema kohtamine oli juba vana ajal suur õnn ja sageli ilmutas ta end just vaeslapsele, kes metsasügavusse allikale oma vanemate järele nutma põgenes. Teda nähes muutub igäühe tuju heaks: ta on uue, ilusama elu märk.

Kristel Vilbaste

Pildistanud Sven Začek

Alar Pikkorainen MUDAMEMM

**OOTASIME KAUA LUND,
KUNA LUMEMEMME
TEHA TAHAB IGA VEND,
ÕDE, PAPS JA EMME.
AGA LUND EI TULNUDKI
JA KA POLNUD TARVIS,
TEHA SAI TA MULLASTKI –
LISA VETT JA VALMIS!**



PIKKORAINEN

Joonistanud Alar Pikkorainen



Väike Juku joonistab oma isa portree. See vaatab pilti ja ütleb: „Pole paha, pole üldse paha. Aga miks on mul rohelised juuksed?“

„Sest et mul polnud kiilakat värvi!“

Õpetaja uurib Jukult: „Juku, kas sul telefon on?“

„On.“

„Kas see töötab?“

„Ei tööta, sunnik. Õpib alles.“

Juku palub: „Ema, osta mulle uued botased!“

„Ei osta. Sa pole veel uiskegi ära kandnud!“



„Juku, miks sul käed nii mustad on?“ uurib ema.

„Sest et ma pesin nendega just praegu nägu!“

Õpetaja: „Ütle, Juku, kuhu me satuks, kui me kaevaks augu läbi Maa?“

„Hullumajja, õpetaja!“

Õpetaja küsib Jukult: „Miks tibu koorub munast?“

„Sest ta kardab, et muidu tehakse temast munaroo!“

Mees läheb kohvikusse, kaasas dresseeritud koer, kes oskab rääkida. Ta veab kohviku küllastajatega raha peale kihla, et koer neile oma oskusi näitab. Kuid koer vaikib jonnakalt. Kuna kihlvedu on kaotatud, peab mees ise raha maksma. Koduteel sõitleb mees koeraga:

„Noh, miks sa vait olid? Sa ju lubasid rääkida!“

„Auh, rumal inimene, mõtle, kui palju raha me võidame järgmine kord!“

Juku tuleb ehmunud näoga koolist ja ütleb vanematele:

„Emme-issi, ma arvan, et täna ei maksa teil minu päevikut vaadata.“

Ema haarab kohe peast kinni, isa aga hakkab rihma vöölt võtma. Teevad päeviku lahti, seal aga on hinne viis! Mõlemad minestavad jalamaid.

„Nojah, seda ma kartsingi,“ ohkab Juku kurvalt.

Juku on koolis. Kõik õpilased käituvad väga halvasti.

Õpetaja käratab: „Kes homsest alates korralikult ei käitu, selle isa pannakse vangli!“

Juku: „Hä-hä-hää! Minu isa pole ükski vangla kinni pidanud!“

(Selle nalja saatis väike Jaak Tallinnast.)

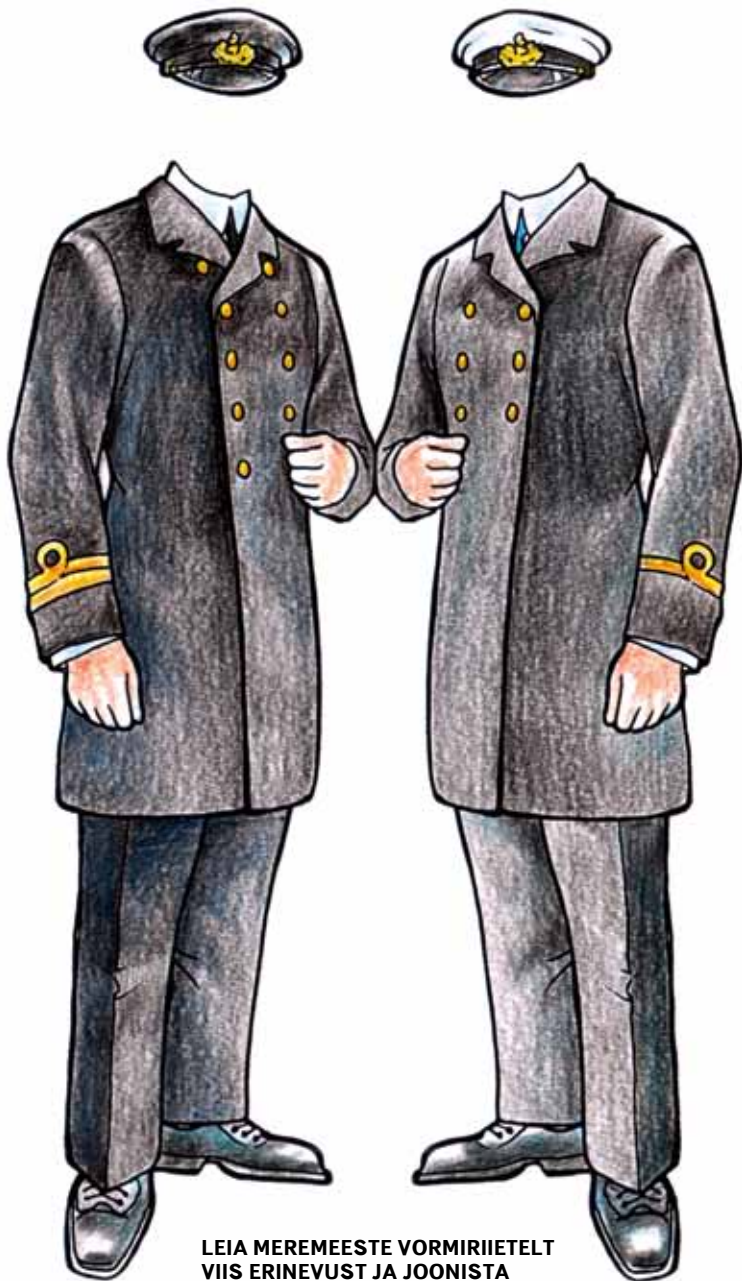
Õpetaja Jukule: „Ütle kodus, et homme peab vanaisa kooli minuga rääkima tulema!“

„Te tahtsite öelda, et isa?“

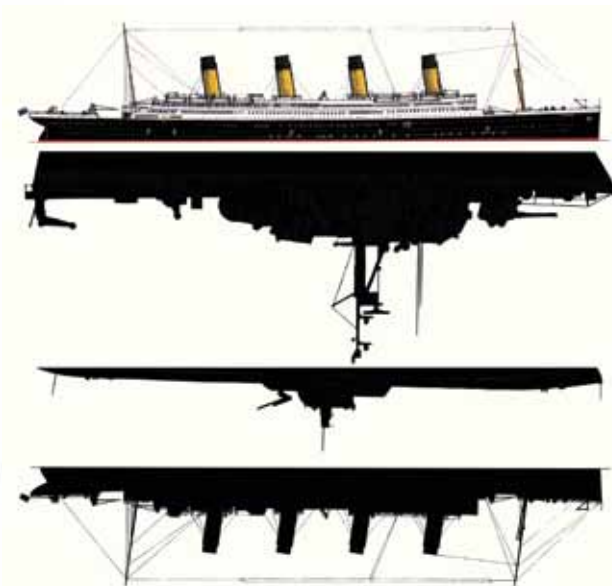
„Ei, vanaisa. Ma tahan näidata, milliseid vigu tema poeg sinu matemaatikaülesannetes teeb!“



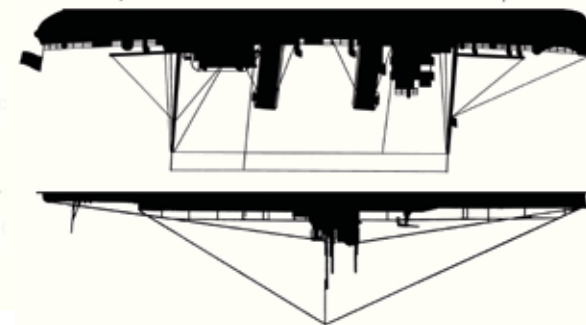
Joonistanud Elina Sildre



LEIA MEREMEESTE VORMIRIIETEL
VIIS ERINEVUST JA JOONISTA
MEREMEESTELE NÄOD!



UURI VÄLJA, MILLINE NEIST PEEGELDUSTEST
KUULUB TITANICULE!



JOONISTA MADRUSELE NÄGU
JA UURI VÄLJA MILLINE OTS
VIIB POLLARINI!

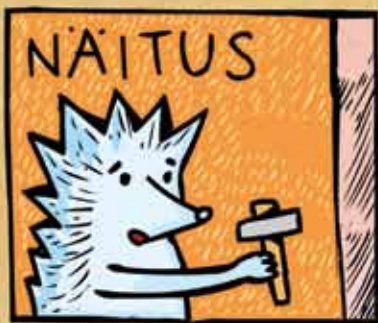


LENNUSADAMI
SEAPLANE HARBOUR

Joonistanud Roman Matkiewicz

Tähekese toimetuse ootab vastuseid 18. veebruariks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Parimate lahendajate vahel loositakse välja „Teaduse lugu“!

EELMISE „ARVA ÄRA!“ VÕITJA ON HUGO SOOÄR JÄRVAMAALT. PALJU ÕNNE!



HIND 1.50 EUROT

VÄIKE NÕID'13